

Ekonomi niye böyle?

Enflasyon iniyor fakat başka iyileşen esaslı göstergeler yok. Aksine TÜİK'in son açıklamasına göre: İşsizlik bu senenin ikinci çeyreğinde %8,6'ya yükseldi. Genç işsizlik %15,9, kadın işsizlik oranı %11,6 oldu. Haftalık ortalama çalışma süresi ise 42,1 saate geriledi.

Teknoloji kullanımı yüzünden işsizlik artıyordu, 'hadi neyse' denilebilirdi. Aksine tam ve **sanayi** verilen geriliyor. **İstanbul Sanayi Odası**'nın Temmuz 2025 verilerine göre, **sanayi** üretiminde son 10 ayın en sert düşüşü yaşanırken üretici maliyetleri kur baskısıyla arttı. **İSO Başkanı** Erdal

TAHA AKÇÖL

OBJEKTİF

Bahçvan "Sanayimiz için alarm zilleri çok güçlü bir biçimde çalıyor... Durum çok ciddi" diye konuştu, teknik rakamlarla vahim durumu ortaya koydu. (1 Ağustos)

REFORMSUZ DEZENFLASYON

Hakkı olarak diyebilirsiniz ki, Mehmet Şimşek ne yapıyor? Şimşek ve Merkez Bankası'ndaki arkadaşları "sıkı para" dan başka bir şey yapamıyor.

Dikkat ettiniz mi, "Şimşek ve Merkez Bankası'ndaki arkadaşları" diyorum... Çünkü mesele BDDK'nın başında "faiz sebebi" tezine inanan Şahap Kavcıoğlu var. Kavcıoğlu, "Merkez Bankası'nın bağımsızlığını Sorosçular istiyor" diye yazmış bir ekonomistti. (Yeni Şafak, 17 Kasım 2020)

Oysa, tarihimizdeki başarılı reform örneklerinde, Turgut Özal ve Kemal Derviş, reform programı ortaya koymuşlar ve bu programa inanmış teknokrat ekiyle reformları yönetmişlerdi. Herkeste güven yaratarak ülkeye ciddi kaynak girişi sağlanmışlardı.

Şimşek ise ortaya bir "reform programı" koymadı, koymadı. Sadece "Orta Vadeli Program" koydu. Programı piyasa beğendi, IMF ve Moody's gibi kurumlar destekledi. Olumlu etkisi de oldu, enflasyon düşüyor. Fakat kaynak girişi sağlamadığı için "acı ilaç" çok acı veriyor. Kurumsal ve hukuki güven ortamını oluşturmadan kaynak girişi sağlanamıyor.

VERİMSİZ BÜYÜME

Saygın iktisatçılarımızdan Prof. Selva Demiralp'ın şu sözü, bütün iktisadi serüvenimizin özeti gibidir:

"Türkiye ekonomisinin en can yakıcı sorunu yaklaşık 20 senedir kapsamlı bir kalkınma programının uygulanmamasıdır. 2001 krizi sonrası uygulanan yapsal reformların devamı gelmeyince giderek azalan verimlilik bugünün verimsizliğe bıraktı..." (29 Mayıs 2025)

Bütün yetkililerin sahibi Cumhurbaşkanı'ndan hiç "verimlilik" kavramını, bu konuda rakam verdiğini duyulmuş mu?

Halbuki iktidarın bütün OVP'lerinde "verimliliğin artırılması" yazılıdır, kağıt üstünde...

Daron Acemoğlu yaklaşık on yıl önce yazmıştı:

"Türkiye'de 10 yıllık büyüme ortalaması yüzde 3. Daha fazla büyümesi lazım. Verimlilik artışı sıfır ya da eksi. Bu şekilde Türkiye'nin kendi zenginliğini artırması mümkün değil. Büyüme, tükeyme giderek hızlanıyor. Verimsizlikten geliyor. Yatırımda, verimlilikte artış yok." (24 Kasım 2016)

Oyleyse nasıl büyüdük? Tüketimle, borçlanmayla! Seçimler kazandırdı ama geldiğimiz yer ortada. Yetişkin yoksulluğu oranı yüzde 17-18 seviyelerinde, çocuk yoksulluğu oranı yüzde 33-34'e kadar çıkıyor! Hem de TÜİK'e göre.

YAPISAL REFORMLAR?

Verimsiz politikalara bir de kurumsal ve hukuki güvensizlik eklenince, yatırım gelmiyor, aksine...

Türkiye'ye gelmesine kesin gözüyle bakılan otomotiv devi Stellantis, 1,2 milyar dolarlık dev yatırımını Türkiye yerine Fas'a yapacağını duyurdu. (25 Temmuz)

Bizzat Şimşek'in kendisi, sadece

"sıcak para" geldiğini söylüyor: "Ancak bu iyileşmeyi sıcak para tarafında daha çok görüyoruz. Uzun vadeli yatırımlarda ise henüz o kadar net bir tablo yok..." (21 Mayıs 2025)

İktidarın muhalefete karşı yargı eliyle başlattığı "silkeleme", CB sisteminde derinleşen kurumsal ve hukuki güvensizliği bütünüyle artırdı. Merkez Bankası'nın dövizli düzenlemek için 60 milyar dolar harcadığı biliniyor.

Yatırımcıların okuduğu Financial Times gazetesi, "sahte diploma skandalı sisteme olan güveni sarstı" diye dünyaya haber yaptı. (14 Ağustos)

Yatırım güveni, yani ekonominin büyümesi nasıl sağlanır? Siyasetin elini yargıdan çekmesiyle... Merkez Bankası'nın bağımsızlığıyla... Kamu İhale Kanunu'nun dünya standartlarına uyarlmasıyla, kısaca, yapsal reformlarla. Ama Erdoğan, bu kanunlarda CB sisteminde aldığı yetkileri bağımsız kurumlara devretmek istemiyor.

O yüzden de reform yapılamıyor.

tahaakyol@karar.com